

ЗАДАЧА З ЕКОНОМІЧНОЮ СКЛАДОВОЮ ЯК ЗАСІБ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

За всю історію людства поки не знайдено кращого способу розвитку інтелектуальних здібностей людини, як за допомогою математики

В.М. Тихомиров

У статті розглядається питання значимості задач із економічною складовою для підвищення рівня інтелектуального розвитку майбутніх економістів у вузі.

Ключові слова: інтелект, задача з економічною складовою.

На сучасному етапі розвитку суспільства головними факторами, що забезпечують сталий розвиток держави в політиці, економіці, соціальній та інших сферах, є наявність прогресивних науково-технічних ідей і розробок, високих технологій і наукомісткої продукції, а також інтелектуальний потенціал суспільства.

В епоху високих технологій життя людини стає більш різноманітним та складним, і вона вимагає від нього не звичних дій і підходів, а грамотності, гнучкості, оригінальності мислення, дослідницьких і творчих умінь і навичок при розв'язуванні задач, що виникають у процесі життєдіяльності.

По цьому формування особистості з розвиненим інтелектом розглядається в якості мети і результату освіти, що направляє особистість на позитивне перетворення життя

Проблема інтелектуального розвитку здавна привертала пильну увагу дослідників. На думку вчених специфічною особливістю інтелекту є, у першу чергу, узагальнене пізнавальне вміння створювати й вирішувати задачі. Задача являє собою вимогу або питання, на яке потрібно знайти відповідь, спираючись на ті умови, які вказані в задачі. Саме задачі в освітньому процесі використовуються як дидактичний прийом подачі, закріплення й перевірки засвоєння матеріалу. Але, більшість задач у традиційних підручниках є стандартними задачами, розв'язуваними по відомих алгоритмах, у той час як навчити пошуку варіативних розв'язків, вибору кращих результатів ефективніше через задачі, що припускають багатоваріантність розв'язків, досліджень, прогнозів і т.п., тобто задач, що дають можливість проявити інтелектуальні здатності.

Існуюча теорія й практика підготовки студентів показує, що фахівцеві економічного профілю, недостатньо знати лише предметний зміст математичного факту. Йому необхідно розуміти способи організації фактів у цілісну систему й визначати їхнє місце в структурі праці економіста. І однією з найбільш ефективних форм є розв'язування ними задач із економічної складової. При розв'язуванні задач у студентів формується особливий тип мислення, розумові вміння, а разом з ними сприймання та пам'ять. Подібні задачі виступають основним засобом розвитку інтелекту. Сприяють формуванню активної життєвої позиції, підготовці їх до якісного й ефективного виконання функціональних обов'язків у рамках майбутньої професійної діяльності.

У найбільш загальному виді задачі з економічною складовою визначаються як "задачі, що вимагають узагальнення теоретичного матеріалу й спрямовані на оволодіння студентами навчальними діями". Також в задачах з економічною складовою бачать "аналоги науково-дослідних задач прикладної математики", що являють собою "модель біфуркаційного процесу, тобто наукової зміни поведінки економічної системи при зміні параметрів цієї системи".

Подібні задачі виступають основним засобом розвитку просторової уяви, алгоритмічного стилю мислення, творчого початку, сприяють формуванню активної життєвої позиції в майбутніх економістів, підготовці їх до якісного й ефективного виконання функціональних обов'язків у рамках майбутньої професійної діяльності.

У якості характеристик, що відрізняють задачі з економічною складовою від традиційних розрахункових завдань, називають наступні:

– наявність у змісті задачі спеціально підбраного матеріалу, що ініціює досвід розв'язку професійних задач на основі математичних методів;

– залучення для розв'язку задачі таких елементів математичної діяльності, які становлять основу професійної компетентності фахівця економічного профілю й розкривають прикладну значимість математичного факту.

На сьогодні уживають численні спроби класифікації задач із економічною складовою по різних ознаках.

Найбільший інтерес представляє класифікація, у якій вважають за доцільне виділення наступних типів навчальних задач із економічною складовою, використовуваних у процесі математичної підготовки майбутніх економістів:

- аналітико-теоретичних;
- експериментально-теоретичних;
- практико-орієнтованих;
- творчо-пошукових;
- нестандартних;
- інтегративних.

При розв'язанні задач із економічним змістом доцільно користуватися й наступним критерієм:

- ефективність розв'язку;
- оптимальність;
- оригінальність;
- розробленість.

Таким чином, задачі з економічної складової є не тільки засобом організації й керування математичною діяльністю студентів, але й засобом інтелектуального розвитку.

Використані джерела

1. Тихомиров В.М. Геометрия в современной математике и математическое образование // Математика в школе. – 1993. – №4. –С. 3-9.
2. Бахмет В.І. Підвищення ефективності професійної підготовки студентів технічного вузу в умовах задачного підходу // Вісник розвитку науки й освіти. – 2008.–№ 1. – С. 100-103.
3. Губанова Е.В. Нестандартні задачі як інструмент для розширення природничонаукового кругозору учнів // Успіхи сучасного природознавства. – 2004. –№ 5. –С. 36-39.
4. Дяченко О.В., Коваленко В.І. Задача як засіб інтелектуального розвитку // Розвиток інтелектуальних умінь і творчих здібностей учнів та студентів у процесі навчання математики. Матеріали всеукраїнської наук.-метод. конференції. – Суми: СумДПУ ім.А.С.Макаренка.– 2009. –С. 131-133
5. Утемов В.В. Система "відкритих" задач як засіб розвитку креативності учнів основної школи // Актуальні питання сучасної педагогіки: матеріали міжнарод. заоч. наук. конф. – Уфа, 2011. – С. 79-84.

Kovalenko V.I.

THE PROBLEM WITH ECONOMIC COMPONENT AS A MEANS OF INTELLECTUAL DEVELOPMENT

The article discusses the importance of the problems with economic component for improvement of the intellectual development of future economists at the university.

Key words: *intelligence, problem with economic component.*

Стаття надійшла до редакції 22.09.2013 р.